

СТАНОВИЩЕ

по конкурс за заемане на академична длъжност доцент по професионално направление „Филология“, научна специалност „Общо и сравнително езиковедие (Приложна лингвистика)“

обявен в ДВ брой 36 от 19 май 2015,
с кандидат: Д-р Петина Валентинова Вичева

Член на научно жури: Доц. д-р Соня Иванова Тончева
ръководител катедра „Езикова подготовка“ ВВМУ „Н. Й. Вапцаров“

1. **Обща характеристика на научноизследователската и научно-приложната дейност на кандидата.**

В списъка на трудовете за рецензиране са представени 23 труда: 1 монография, 1 учебно помагало, 21 статии и доклади, от които 19 са публикации в национални издания и 2 в международни издания. Самостоятелните публикации са 12, от които 11 – в съавторство. Докладите, изнесени на научни форуми, са 15, от които 1 на международен и 1 на национален форум. Положително е, че всички публикации са по темата на учебното пособие или по темата на монографията. Те се оценяват положително и са приети на съответните научни форуми.

2. **Оценка на педагогическата подготовка и дейност на кандидата.**

Учебно-преподавателската и педагогическата дейност на кандидата се отличава с успешна работа в различни специалности в морско училище. Д-р Вичева е доразвила своята подготовка в редица квалификационни курсове и специализации в страната и чужбина, както и участието ѝ в международни проекти.

3. **Основни научни и научно-приложни приноси.**

ХАБИЛИТАЦИОНЕН ТРУД – монографията Collocations in Maritime English as Knowledge Items. Монографията съдържа 110 стр. и се състои от Въведение, 12 глави, Заключение и Библиография.

Монографията съчетава в едно анализ на два много важни въпроса на специализираното обучение по английски език – терминологичните колокации и тяхната организация и възприемането им като единици на терминологичните понятия, т.е. знанието. Въпросът за морските терминологични словосъчетания е бил на дневен ред на много морски форуми на международната морска асоциация (ИМЕС) и на катедрата (В.

Петкова „Английско-български морски речник с колокации, 2006). Съчетаването и подробният анализ на тези два въпроса е новаторско изследване в морската терминология. За по-добро обосноваване на темата удачно се правят важни изводи за обучението по английски език и съпоставка с български език. От гледна точка на обучението, относно разгледаните в двата основни труда на кандидатката – монографията и учебното пособие е направен изключително добър избор на две от основните сфери на морска комуникация – тези две сфери осигуряват три езикови умения – четене с разбиране при лоцията и слушане с разбиране и говорене при УКВ комуникациите.

Трябва да се отбележи и съвременният подход към подбора и анализа на изследвания материал, а именно използването на информационни системи.

Организацията на знанието е разгледана на теоретично ниво в различни сфери на знанието и за различни ползватели. Цитирани са много автори допринесли за анализа на този въпрос. Комбинирането на лексикалния и концептуалния подход към морската терминология ще спомогне за работата по създаване на речници, а също така и в процеса на обучение, което авторката правилно е посочила.

При анализа на дискурсната общност удачно са въведени и други маргинални категории ползватели (освен морските лица) – преподаватели по английски език, обучаеми и преводачи. Приетите от Суейлз (1990) 6 критерия за наличие на дискурсна общност са анализирани спрямо тези суб-ползватели, което посочва един друг аспект на дискурсната общност, различен от практическите и комуникативни нужди на морските лица.

Направен е един задълбочен анализ на литературата и дефинирането на колокациите. Задълбочените и аргументирани изводи са съпроводени и с изводи за обучението. Към предложената от автора дефиниция на терминологичните колокации (р. 55 “A terminological phrase composed of a base term and other words that co-occur for lexical rather than semantic reasons.”) би могло да се добави и правилното твърдение, което тя прави на стр. 58 “Regarding terminology structuring, conceptual methods are useful as far as classification is concerned.”, както и може би сравнителен анализ на *concrete bleeds vs. bleeding bags*, словосъчетание от морската товарна практика.

Много обстойно са представени използваните компютърни програми. На места въвеждането в програмите звучи като инструкция за работа, а по-приемливо би било тези обяснения да се структурират като обяснения на постигнатите резултати.

Много обоснован е предложения лексико-семантичен анализ и съпоставката на резултатите с тези, постигнати от проф. Алексиев. Предложената методика е подходяща за овладяването на морските терминологични колокации в обучението и превода.

Преди да разгледам основните приноси в този теоретично задълбочен и практически изключително полезен труд искам да направя едно малко уточнение от основната цел на изследването, а именно „да се определят терминологичните модели на познанието в областта на корабоплаването като система за организиране знанията на морските лица в областта на морския английски и разработка на модел за опис на терминологичните колокации в същата област” – вместо „корабоплаване” (един термин с много по-широко значение), да се разбира „указания за плаване”, тъй като това е само една малка част от многото различни жанрове в езика на морето.

4. Значимост на приносите за науката и практиката

1/ Основният принос в труда е създаването на методология за идентифициране и описание на морските колокации в езика на Лоцията като единици на концептуалната система на морската терминология в контекст и тяхното съпоставяне с български език.

2/ Предложени са съвременни способности за автоматично извличане и обработване на базовите термини и техните колокации.

3/ Анализирани са концептуалните и лексико-семантични отношения за идентифициране на колокации с пред- и пост-позиционирана структура терминологични колокации.

4/ Разработена е концепция за организиране на колокациите в опис/група (Inventory) с техните преводи в контекст.

5/ Разширен е моделът на Б. Алексиев за структуриране на речниковата статия на английско-български глосар с терминологични колокации от морската терминология.

5. Критични бележки и препоръки

Оценявайки положително този труд, бих искала да направя следните бележки:

1/ Не приемам твърдението на авторката направено на стр. 33 (...learners use a limited set of genres such as lectures, university textbooks, etc.), тъй като една от отличителните страни на обучението по английски език в морска училище е изучаването на автентични текстове от всички жанрове на морския дискурс като: VHF communications, Pilot Books, Witness evidences, Commands, Business letters, Cargo dialogues (on the basis of Tomas' Stowage Book), etc.

2/ Поради наличието на много и различни жанрове в морския дискурс, работата би спечелила с едно по-задълбочено жанрово определение на разглеждания текст, което налага своя отпечатък и върху типа колокации в този жанр.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Въз основа на представените научни трудове, тяхната значимост, съдържашите се в тях научни, научно-приложни и приложни приноси, намирам за основателно да предложа кандидатът Петина Валентинова Вичева да заеме академичната длъжност „доцент“ в катедра „Езикова подготовка“ по професионалното направление „Филология“, научна специалност „Общо и сравнително езикознание (Приложна лингвистика)“.

Дата: 09.09.2015

ЧЛЕН НА ЖУРИТО: /Hana Tonova/